

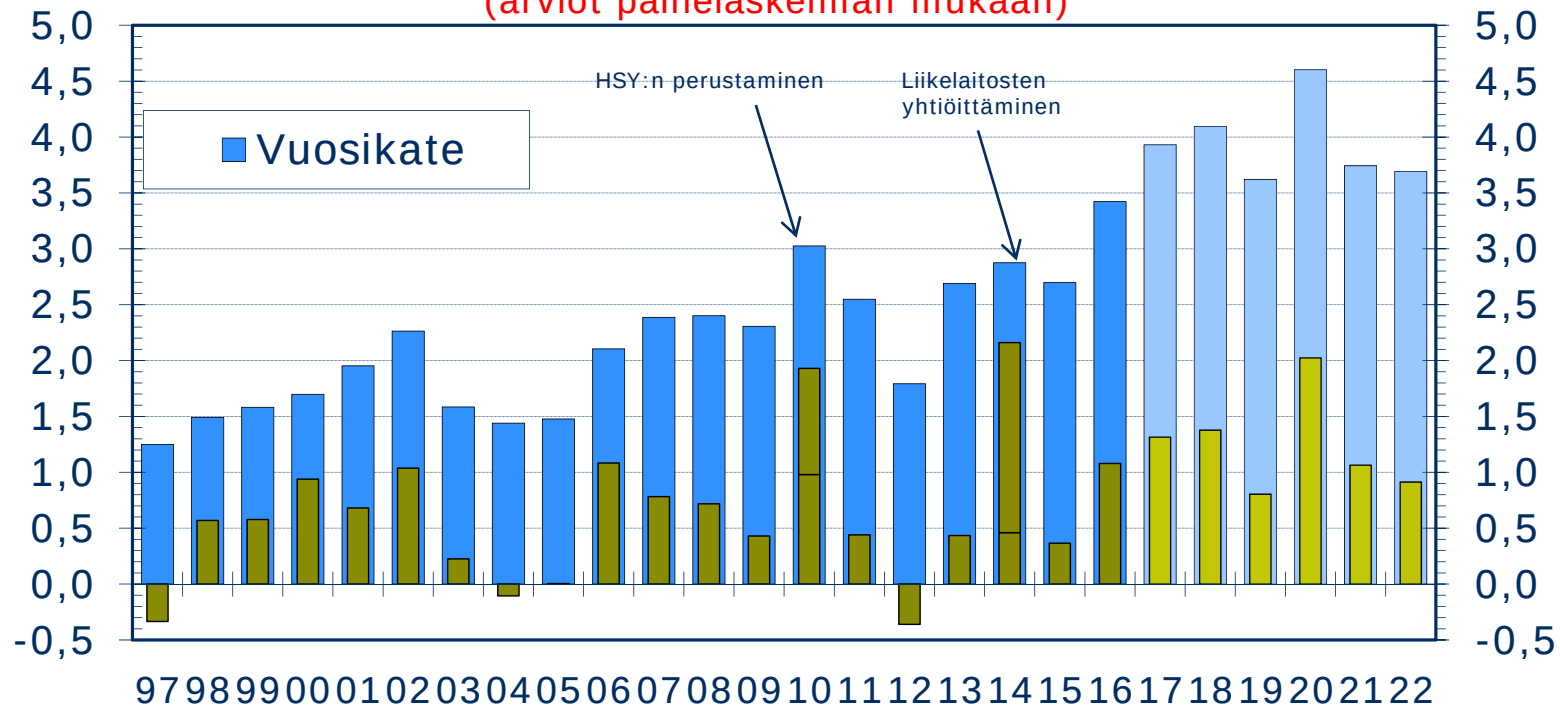
Maakunta- ja sote-uudistuksen talous ja rahoitus

- Uuden kunnan näkökulma

Pohjois-Savon kuntatalouspäivä 16.5.2018
Sanna Lehtonen

Kuntasektorin vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 1997-2022, mrd. € (arviot painelaskelman mukaan)

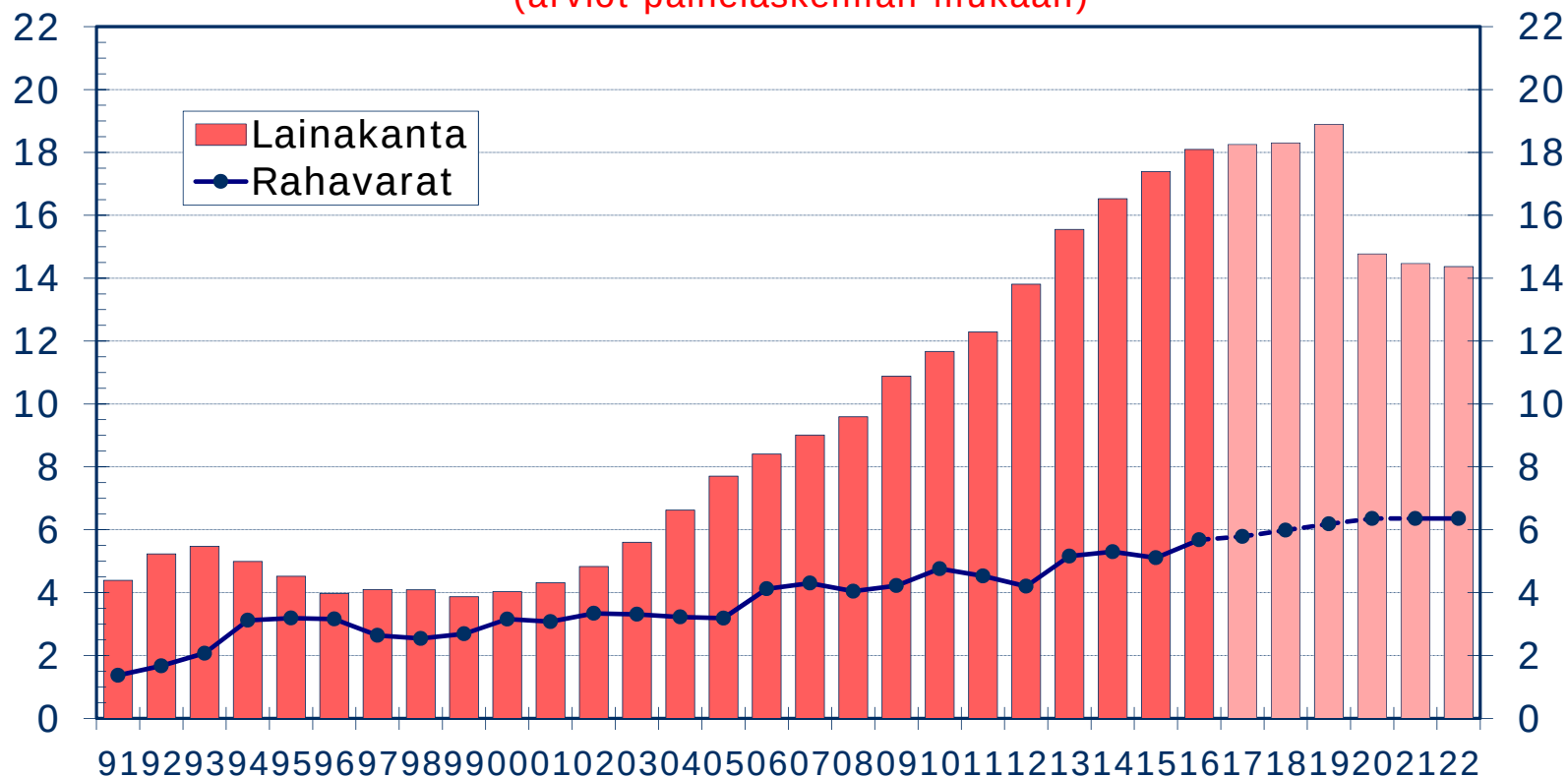
Vuonna 2010 tilikauden tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa noin 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta noin 1,7 mrd. euroa.

Vuosikatteen ja tuloksen paraneminen vuonna 2020 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilitetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien perusteella.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991-2022, mrd. € (käyvin hinnoin)

(arviot painelaskelman mukaan)

9192939495969798990001020304050607080910111213141516171819202122

Maakuntasektorille siirtyy myös sairaanhoitopiirien velat, joiden arvioidaan
kuntatalouden kehitysarviossa olevan 3,5 mrd. vuoden 2020 tasossa.

Kuntien sote-menot vuosina 2018-2019

Kannattaako kunnan lisätä vai vähentää?

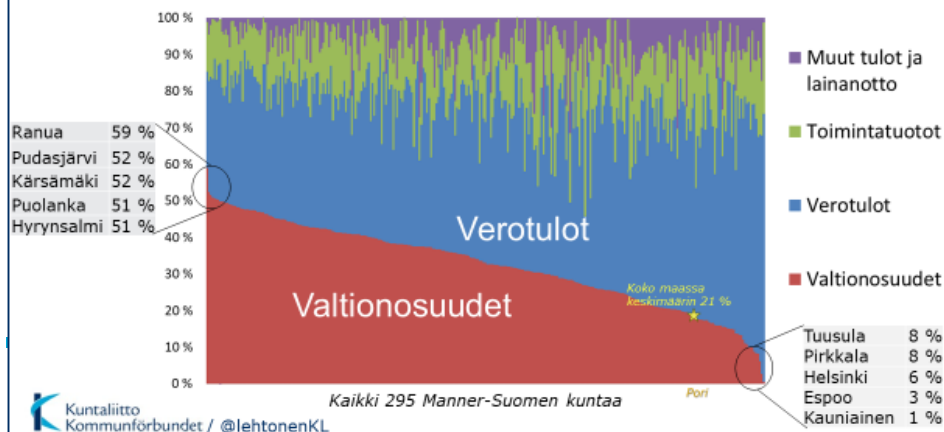
Eri toimijoilla **ristiriitaiset intressit**:

Vastaus riippuu siitä, kenen näkökulmasta asiaa lähestyy

Eri intressitahot maakunta- ja sote-uudistuksessa	Kannustin kuntien sote-kustannuksille 2018-2019
Valtio	VÄHENNÄ!
Maakunnat (esim. nykyiset sairaanhoidon kuntayhtymät)	LISÄÄ!
Kunnat (johtuen sote-muutosrajoittimesta)	VÄHENNÄ!
Kuntalaiset	LISÄÄ! / VÄHENNÄ!

Valtionosuuksien osuus kunnan kokonaistuloista – kaikki kunnat ja ääripäät 2016

Lähde: Tilastokeskus / Kuntaloustilasto 2016

yle UUTiset

Etusivu Tuoreimmat Urheilu Sää Kotimaa Ulkomaat Talous Poliittika Kulttu

Kaavi aikoo myydä kunnantalon, terveyskeskuksen ja palveluasunnot Attendolle

Kunta suunnittelee myyvän kiinteistöjään yksityiselle sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajalle Attendolle tai sen tytäryhtiölle.

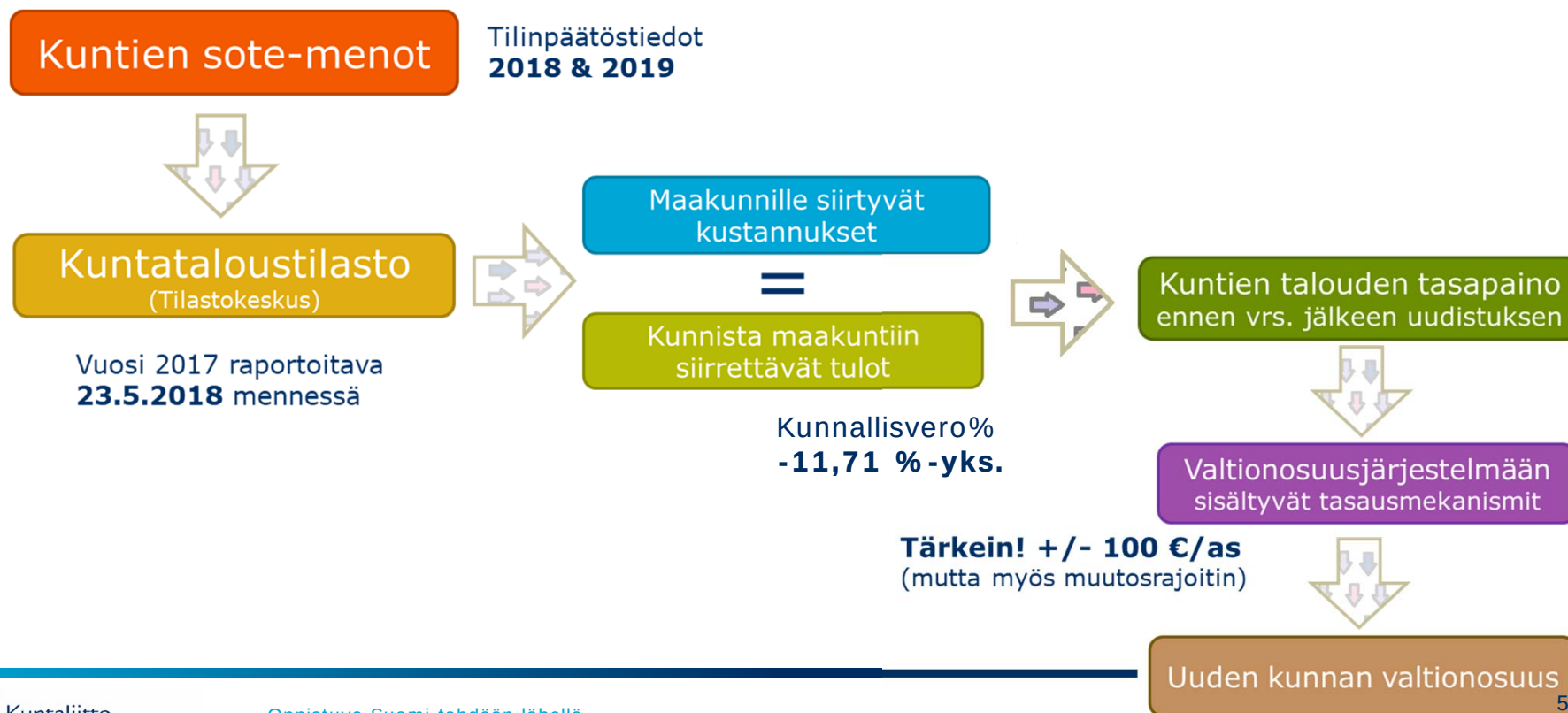

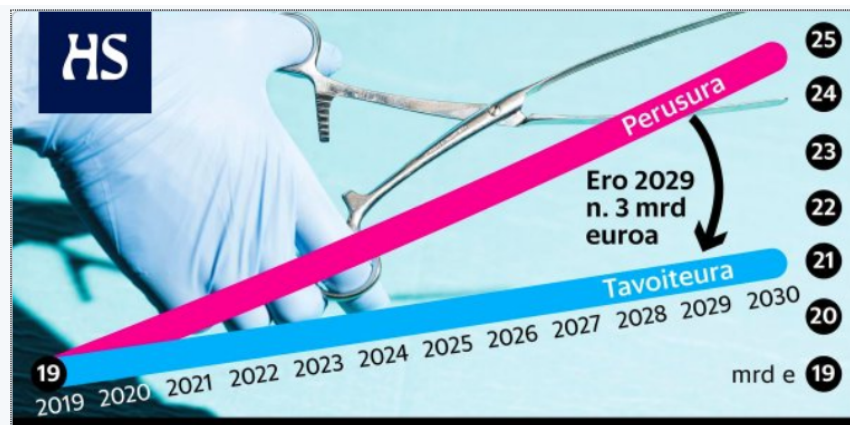
Suurten kaupunkien johtajat maakuntaudistuksesta: Mikä on kaupu...

Puolisen vuotta toiminut Suomen 21 suurimman kaupungin johtajan C21-verkosto esitti helmikuussa huolensa maakunta- ja soteuudistusten heikent...

aamulehti.fi

Maakuntauudistuksen siirtolaskenta

Hillitseekö sote-uudistus menojen kasvua kolmella miljardilla? Hallit...

Sote-kustannusten nousun takana on Suomen ikääntyminen. Keskipisteessä on vanhusten hoito, kun sotesta etsitään säästöjä ja tehostamisen varaa.

VM
24.4.2018

	PP	PS	PH	Satak	Uum	VS	Pim	Kym	ES	Lap	KH	Pom	EK	EP	KAI	KP	RS	PK
Arjoitustehtävien toteuttaminen																		
Toimintavarojen järjestäminen																		
Hallintorakenteen ja järjestöjen organisaatorakenne																		
Tuotanto-organisaation rakenne																		
Asiakaskokemuksen parantaminen																		
Varustaminen																		
Maakuntien välisen yhteistyö																		
Terveystieteiden ja strategiat																		
Palvelumarkkinat ja niiden kehittäminen																		
Voimien välistä yhteistyö																		
-määrä	6	8	1	3	3	4	8	1	6	0	7	2	6	2	1	6	5	6

EI HÄTÄÄ. PISTEYTYS ON TÄYSIN KIVUTON TOIMENPIDE JA KESTÄÄ VAIN HETKISEN...

AAMULEHTI

Maakuntien rahat eivät tule riittämään

Maakuntavalmistelu keskeiseksi huolenaiheeksi ovat nousseet muutokustannukset. Kun maakunnat lähtevät tammikuussa 2020 pyörimään, alkavat niin palkanmaksu kuin muutkin velvoitteet, samaan aikaan kun monet rakenteet on pitänyt luoda tyhjistä. Minkäänlaista puskuria omaisuuden muodossa ei maakunnilla ole, vaan jos rahat eivät riitä, tulee valtion antaa lisärahaa tai maakuntien leikata palveluita. Uudellamaalla arvot vuosittaisesta vajeesta vuoden 2020 jälkeen pyörivät 200–400 miljoonassa. Pienemmän vä-

kimäärän Pirkanmaalla voidaan arvioida vastaaviksi kustannuksiksi noin 100 miljoonaa euroa. Josko valtion lisärahaa vajeiden paikkaamiseen tulisi, täytyy maakuntien toinen toistaan vastaan rahasta kilpailla.

Toinen olennainen kustannusriskkejä luova rakenne tulee olemaan maakunnista eriyetty kiinteistöyhtiö. Jos maakuntien kiinteistöyhtiöille asetetaan kovat tuottotavoitteet, on yhtiölle kannattavaa hankkia eroon kiinteistöistä erityisesti kaupungeissa. Uhkana voi hyvinkin olla, että maakuntahallinnolle tulee

kovat paineet asuttaa vaikkapa tamperelaisia vanhuksia ympäri maakuntaa, missä kiinteistökustannukset ovat pienemmät.

Oma lukunsa kustannuspaineiden luomiseen on lisääntynyt kysyntä, jossa yksityiset terveyspalveluyhtiöt kilpailevat mielellään mahdollisimman helpoista asiakkaista. Samalla terveysyhtiöt lisäävät tietenkin tarjontaa, johon liittyvät kustannukset pitää jostain maksaa. Asiaa ei helpota lainkaan ajatus siitä, että samalla mallilla vielä pitäisi säästää.

Kun sote- ja maakuntaudistuksia käsitellään eduskunnassa,

ei näitä huolia tule vähitellen. Valtionvarainministeriön tavoitteena on koko ajan ollut kustannussäästö. Jos maakunnan rahoitus pohjaa ei saada turvattu, johtaa sote- ja maakuntaudistus käytännössä joko vähäisempiin palveluihin, suurempiin asiakasmakeluihin tai molempiin. Olisikin koko maakunnan etu, että niin oppositio- kuin hallituspuolueiden kansanedustajat havahtuisivat merkittäviin epäkohtiin.

JAANKO STENHÄLL

valtuustoryhmän pj. (vihr.), Tampere

MIKKO AALTONEN

valtuustoryhmän pj. (vas.), Tampere

Maakuntien rahoituksen lähteet

**Valtiolta siirtyviä
tehtäviä vastaava
rahoitus siirtyy
maakunnille, yhteensä
1,07 mrd. €**

**Kuntien valtionosuus- ja
verotuloja siirretään valtiolle
maakuntien rahoitusta varten
17,6 mrd. euroa**

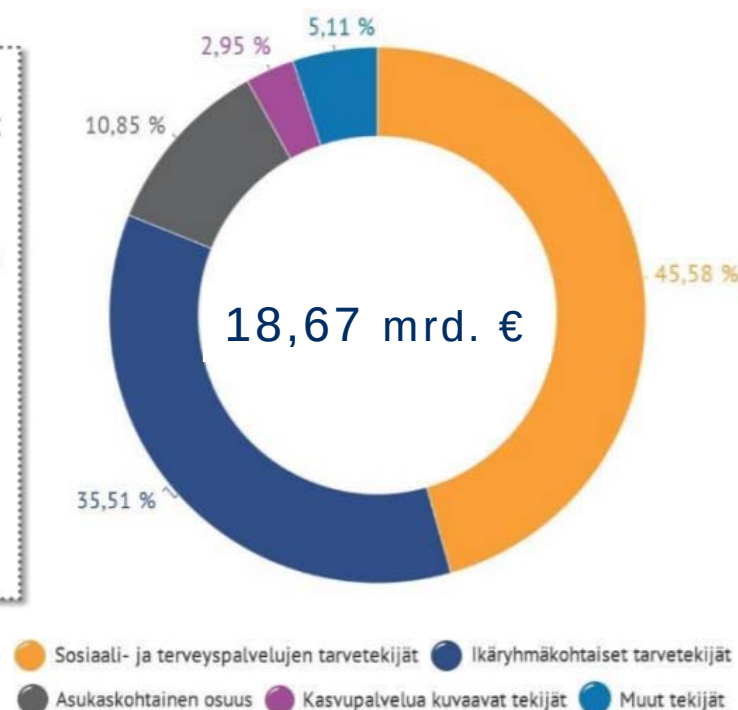
24,7 mrd. € MAAKUNTA

**Myynti- ja maksu- ja
muut käyttötuotot
3,2 mrd. €**

**Erillisrahoitus maakunnille
2,8 mrd. €**

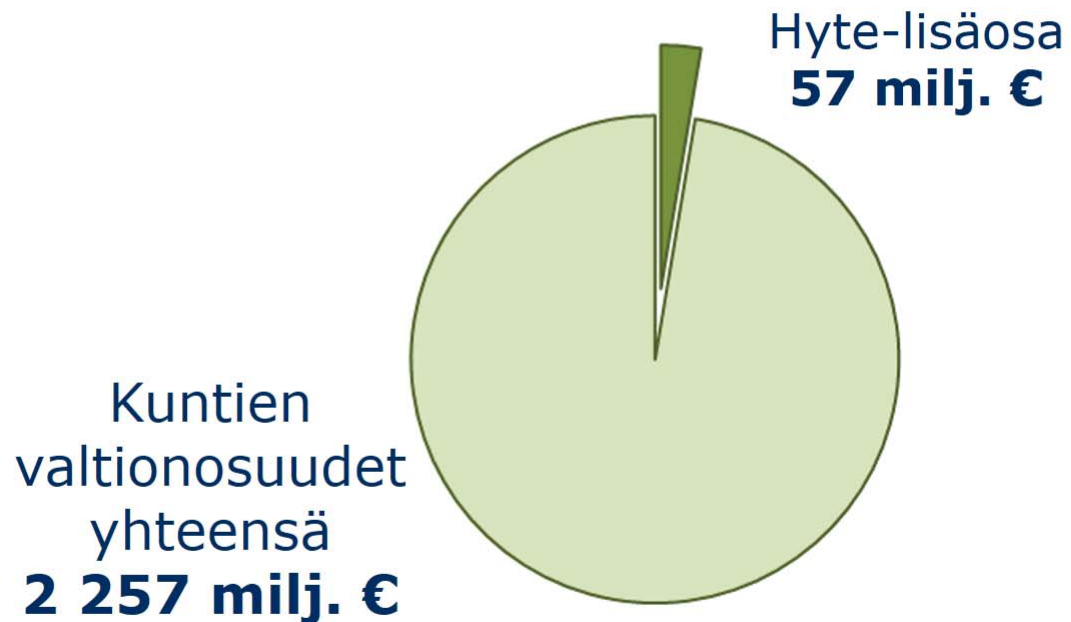

Maakunnan yleiskatteinen rahoitus

Uuden kunnan valtionosuus 2020→

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa

Hyte-lisäosan perusteella
jaetaan **57 milj. euroa**

- Hyte-lisäosa on noin **2,5 %**
uuden kunnan valtionosuudesta
(57 / 2 257 milj. €)

- Valtionosuudet ovat noin **9 %**
uusien kuntien kokonaistuloista
(2 257 / 25 000 milj. €)

→ Valtionosuuden hyte-lisäosa
on noin **0,24 %** uusien kuntien
kokonaistuloista (25 000 milj. €).

Tulevaa: Valtionosuusjärjestelmään sisällytettävä kannustinjärjestelmä

Kolumni

Tavoitteena julkisen sektorin toimintauudistus

Valtiovarainministeriö 🕒 28.4.2017 14.31

KOLUMNI

Uusien, kuntia koskevien toimenpiteiden osalta hallitus linjasi kuntien palveluihin liittyvien menojen **kannustinjärjestelmä**stä, julkisen sektorin tilaohjelmista, kuntien ja valtion digitalisaation edistämisestä sekä yleisistä tuottavuussäästöistä.

Kuntien käyttötalousmenojen pienentämiseksi tarkoituksena on kannustaa kuntia sellaisiin toiminnallisiin muutoksiin ja hyvien käytäntöjen leviämiseen, jotka edistävät taloudellista tehokkuutta maakuntauudistuksen jälkeen kunnille jäävissä tehtävissä.

Näiden tehtävien kustannukset ovat nyt keskimäärin noin 2 400 €/asukas. Kustannuserot kuntien välillä ovat kuitenkin erittäin suuria, halvimmassa kunnassa pärjätään 1 500 €/asukas ja kalleimmassa kunnassa kuluu 3 600 €/asukas. Ero ei selity kokonaan tarve- tai olosuhdetekijöillä, vaan kuntien välillä on aitoja tehokkuuseroja.

Suunnitellussa **kannustinjärjestelmä**ssä kohdennetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä rahaa uudelleen, mutta muutoksessa ei leikata rahoitusta valtionosuusjärjestelmästä. Kannustimien kriteerit valmistellaan yhdessä kuntakentän kanssa ja uudistus tähtää toiminnallisen tehokkuuden parantamiseen vuodesta 2020 alkaen.

- puoliväliriihessä hallitus teki lisälinjat vuoden 2029 loppuun mennessä.

Tarkoitus on myös luoda yhdessä kuntien kanssa tilaohjelma, jolla kuntien tilatehokkuutta parannetaan, löydetään rakentamiseen kustannustehokkaita ja ammattimaiset mallit sekä voidaan paremmin ja nopeammin vastata sisäilmaongelmien aiheuttamiin tilaongelmiin.

Kehysriihi: Kannustinjärjestelmät

KOLME KANNUSTINJÄRJESTELMÄÄ

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Kuntien digitalisaatio	-40	-40	-40	-40
Kuntien käyttötalouden menot			-50	-100
Kuntien rakennuskanta ja tilojenkäyttö			-50	-100
Valtionosuuden vähennys, milj. euroa	-40	-40	-140	-240
Valtionosuuden vähennys, €/asukas	-7	-7	-26	-44
Kuntien valtionosuus yht., milj. €	8 543	2 300	2 300	2 300
<i>Kannustimen osuus valtionosuudesta</i>	-0,5 %	-1,7 %	-6,1 %	-10,4 %

Kiitos!

Sanna Lehtonen
kehittämispäällikkö
Kuntatalous
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+ 358 50 575 9090
sanna.lehtonen@kuntaliitto.fi

